

СОЦИАЛНИ ИЗСЛЕДВАНИЯ КНИГАТА
SOCIAL RESEARCH BOOK

ТОПЛУМСАЛ АРАШТИРМАЛАР ' КІТАБИ

4

Редактори / Editors / Editörler

Oktay Atik
M. Oğuzhan Kuşoğlu
Ayşen Sina
Cahit Kahraman

Bu PDF dokümanı, kitabın bir kısmını içermektedir.
DBY okurları için özel olarak oluşturulmuştur.

“dün” den öğrendiklerinle
“bugün”ü yaşamak
“yarın”ları aydınlatır.

“dün” den öğrendiklerinle
“bugün”ü yaşamak
“yarın”ları aydınlatır.

Социални Изследвания Книгата / Social Research Book

TOPLUMSAL ARAŞTIRMALAR KİTABI-4

© 2025, DÜN BUGÜN YARIN YAYINLARI™

Tüm hakları saklıdır. Kaynak gösterilerek tanıtım amacıyla ve araştırma için yapılacak kısa alıntılar dışında, yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir şekilde kopya edilemez, elektronik ve mekanik yolla çoğaltılıp, yayımlanamaz ve dağıtılamaz.

DBY: 438

Araştırma-İnceleme: 40

e-Kitap ISBN 978-625-5905-05-5

Sertifika No: 52315

Yayın Tarihi: İstanbul, 2025

Yayın Yönetmeni: İrfan GÜNGÖRÜR

Editörler: Oktay Atik, M. Oğuzhan Kuşoğlu, Ayşen Sina, Cahit Kahraman

Bölüm Yazarları: Cahit Kahraman (Doç. Dr.), Dimitar Vodenicharov (Doç. Dr.), Dinka Kasabova (Doç. Dr.), Hasan Kaya (Prof. Dr.), Hatice Genç (Dr. Öğr. Üyesi), Kuncho Kasabov, Mehmet Oğuzhan Kuşoğlu (Dr. Öğr. Üyesi), Oktay Atik (Doç. Dr.), Seher Ovat, Hilal Ada, Ökkeş Narinç (Doç. Dr.), Hülya Kurt

Mizanpaj: DBY Ajans

DÜN BUGÜN YARIN YAYINLARI
Ankara Caddesi, Ünal Han No: 21/4
Cağaloğlu, Eminönü - Fatih / İstanbul
www.dby.com.tr • dby@dby.com.tr
Tel.: +90 212 526 98 06

İçindekiler

Sunuş.....	7
Japon Kültürüne İlişkin Stereotip (Kalıp Yargı) Algılar ve Japonya Durumu (Nihon Jijou) Dersinin Bu Algıların Değişimindeki Rolü	9
<i>Cahit KAHRAMAN</i>	
За Политическото “Съдържание” На Панталоните	29
<i>Доц. Д-р Димитър ВОДЕНИЧАРОВ</i>	
Текстилният Печат Като Изразно Средство На Модния Дизайнер	43
<i>Динка КАСАБОВА</i>	
Evliya Çelebi'nin Seyahatname'sinde Filibe (Plovdiv)	63
<i>Hasan KAYA</i>	
Uykusuzluğun Laneti: Robert Schneider ve Emil Michel Cioran'da Varoluşsal Çıkmaz.....	83
<i>Hatice GENÇ</i>	

Движението Като Генезис На Събитието.....	147
КЪНЧО КАСАБОВ	
Doğu Rumeli Ağızlarında Şimdiki Zaman Çekimi ve Onun Türkmen ve Gagavuz Türkçeleri ile Olan Benzerlikleri	155
Mehmet Oğuzhan KUŞOĞLU	
Cam Kırıkları Parkı'nda Edebiyat ve Sinemanın Anametsel İlişkisi	181
Oktay ATİK & Seher OVAT	
Dijital Oyunlar, Hayranlar ve Anlatılar: Dijital Kültürde Yeniden Üretim.....	219
Oktay ATİK & Hilal ADA	
Savaş Tarihi Üzerine Bir Değerlendirme: Mohaç Meydan Muharebesi (29 Ağustos 1526).....	263
Ökkeş NARİNÇ & Hülya KURT	

Sunuş

UTAK Uluslararası Toplumsal Araştırmalar Bilim Derneği tarafından organize edilen ve farklı disiplinlerden araştırmacıların ortak bir amaç için bir araya geldiği, bilimin disiplinlerarası yapısını en iyi yansıtan yurt içi ve yurt dışında kongreler düzenleyen bir oluşumdur. Farklı disiplinlerin yer aldığı kongreler (Sosyal Bilimler, Eğitim Bilimleri, Turizm ve Gastronomi, Güzel Sanatlar ve Mühendislik Bilimleri) yüzlerce bilim insanının ve genç araştırmacının katıldığı bilim şölenleri olmuştur. Çok sayıda bilimsel araştırmaların sunulduğu kongrelerde alanında uzman araştırmacıların bir araya geldiği çalışmalar ortaya çıkmıştır.

Uluslararası Toplumsal Araştırmalar Bilim Derneği'nin merkezinde olan bu kongrelere pek çok üniversite ve kurum paydaş olarak katılmakta başta akademik çevre olmak üzere toplumun bütün tabakalarında karşılık bulacak başarılı çalışmalara imza atılmaktadır. Her organizasyonda Türkiye ve dışından daha çok bilim insanının iştirak ettiği kongrelerin bildirileri özet bildiriler olarak yayımlanmaktadır.

UTAK ilk kongresini 28-30 Mayıs 2021 tarihleri arasında Uluslararası Ankara Kongresi olarak çevrim içi, 4-6 Mart 2022 tarihlerinde Erzurum'da yüzyüze olarak, üçüncü kongresini 23-25 Aralık 2022 tarihlerinde çevrimiçi olarak, dördüncüsünü 17-19 Kasım 2023

tarikhlerinde Ankara’da yüzyüze-çevrimiçi olarak, beşincisini 27-30 Kasım 2024 tarihlerinde Karadağ’da yüzyüze olarak ve altıncısını 4-8 şubat 2025 tarihlerinde yüz yüze olarak Bulgaristan’da düzenlemiştir. UTAK’ın yurt dışı ilk kongresi Karadağ (Montenegro), ikincisi Bulgaristan (Filibe) olmuştur.

Toplumsal Araştırmalar Kitabı-4 başlıklı bu eser, UTAK bünyesinde akademi dünyasına sunulan dördüncü yayındır. Toplumsal Araştırmalar Kitabı-4’ün içerisinde; UTAK’ın düzenlediği kongrelerden 2025 yılında gerçekteştirilen UTAK-Bulgaristan kongresinde özet olarak sunulan bazı özgün çalışmaların gözden geçirilerek, genişletilmiş çalışmaları yer almaktadır. Kitapta; tarih, edebiyat, filoloji ve sanat alanlarından 10 çalışma başlığı yer almaktadır. On üç yazarın çalışmalarının yer aldığı Toplumsal Araştırmalar Kitabı-4’ün bilim dünyasına faydalı olmasını temenni ediyoruz.

Kitabın hazırlanması dolayısıyla bölüm yazarlarımıza, kitabın okuyucuyla buluşmasında editörlerimize ve DBY Yayınları’na şükranlarımızı sunuyor, kitabın okuyucuya faydalı olmasını diliyoruz.

Editörler:

JAPON KÜLTÜRÜNE İLİşKİN STEREOTİP (KALIP YARGI) ALGILAR VE JAPONYA DURUMU (NIHON JIJOU) DERSİNİN BU ALGILARIN DEĞİŞİMİNDEKİ ROLÜ

Cahit KAHRAMAN

Doç. Dr. Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Doğu Dilleri ve Edebiyatı Bölümü, ckahraman@nku.edu.tr, ORCID: 0009-0001-9270-7967.

Özet: Japonya Durumu (Nihon Jijou) dersi, 1962 yılında Japonya’da eğitim almaya gelen yabancı öğrencilere yönelik olarak başlatılmıştır. Japonya’nın ekonomik anlamda hızlı bir gelişim kaydetmesi, Japon şirketlerinin uluslararası piyasalara açılması ve Japon dili ile kültürüne olan ilginin giderek artması, yabancı öğrenciler arasında Japonya’ya dair yanlış ve eksik algıların ortaya çıkmasına neden olmuştur. Bu bağlamda, yabancı öğrencilerin Japonya hakkında doğru bilgilere sahip olmalarını sağlamak amacıyla bir dersin gerekliliği ortaya çıkmıştır. Ancak dersin içeriği ve kapsamı net bir şekilde belirlenemediğinden, uzun yıllar boyunca dersin işleyişi deneme yanılma yöntemiyle şekillendirilmiştir. Japonya’daki üniversiteler ve dil okullarında verilen bu ders, Japonya’nın koşullarına uygun olarak farklı şekillerde sunulmakta ve tasarlanmaktadır. Bu çalışmanın amacı, mevcut literatür üzerinden bu alanda yapılmış çalışmaları inceleyerek ders içeriklerinde yer alan kültürel unsurları tespit etmektir. Bu doğrultuda, eğitim materyallerinin Japonya

arz etmektedir. Japonya hakkında diğer ülkelerde gözlemlenen kalıpyargıların Türkiye’de de benzer biçimde ortaya çıkması muhtemeldir. Japonya’ya ilişkin gerçekçi bir imaj sunmak, bu sürecin başarısını doğrudan etkileyecek bir faktördür. Bu nedenle, doğru ve güncel kaynakların tespit edilerek kullanılması, kültürel yanlış anlamaların ve kalıpyargıların aşılmasına katkı sağlayacaktır.

Kaynakça:

- AKBAY, O. H. (2009). Türk öğrencilerin Japon kültürüne ilişkin algılamaları. *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 26, 299–311.
- EGUCHI, H., & DUMAS, D. (2014). *Shin Eigo de Kataru Nihon Jijou*. The Japan Times.
- HOSOKAWA, H. (1994). *Nihongo kyoshi no tame no jissen nihon jijou nyumon*. Taishukanshoten.
- ITASAKA, G. (2003). *Nihongo de manabu Nihon Jijou: Chuukyū kara jokyū he – Nihon o shiru sono kurashi 365 nichi*. 3A Corporation.
- KANADZU, H., & KATSURAJIMA, N. (2017). *Ryūgakusei no tame no Nihon Jijou nyuumon*. Toshoshuppan Bunrikaku.
- KITAMURA, T. (2010). Nihon Jijou Nihon Bunka o toriireta Nihongo jugyū o oshieru – Kokusai Koryūkin Kyojuho Shirūzu Nihon Jijou Nihon Bunka o oshieru yori. *Nihongo Kyoiku Junkai Kenshukai*, 1–10.
- KURACHI, A. (1994). Kokusaikajidai ni okeru Nihon Jijou kyoiku no kaidai: Gurobaru kyoiku no shiten kara. *Hiroshima Peace Science*, 17, 105–126.
- MIZUTANI, O., SASAKI, M., & Hosokawa, H. (1995). *Nihon Jijou handobukku*. Taishukanshoten.
- MIZUUCHI, H., & LI, R. (2006). A new viewpoint and development of the teaching materials of the Japan conditions education. *Chiba University Faculty of Education Research Bulletin*, 55–62.
- OOGAWA, H. (2009). Nihon Jijou no Chishiki: Chiri–Jinkō–Shizenhen. *Nihongo Kyoiku Ronshū*, 18, 67–81.
- ÖZŞEN, T. (2016). *Japon modernleşmesine karsaldan bakış*. Nobel Bilimsel Eserler.
- SASAKI, M. (1995). *Nihon Jijou nyuumon: Views of today's Japan*. Alc Publications.
- YAMAMOTO, S. (1998). *Ryūgakusei no tame no Nihon Jijou*. Daigaku Kyoiku Shuppan.

ЗА ПОЛИТИЧЕСКОТО “СЪДЪРЖАНИЕ” НА ПАНТАЛОНИТЕ

Доц. Д-р Димитър ВОДЕНИЧАРОВ

Assoc. Prof. Dr. Dimitar Vodenicharov, Academy of Music, Dance and Visual Arts
“Prof. Asen Diamandiev” – Plovdiv.

Резюме: В историята могат да се открият редица примери за влияние на политически, икономически и социални условия върху модата, формиращи особени ценности върху системите на обличане. Статията разглежда процеси, в които костюмът не само отразява социалната система, но и влияе върху създаването и, позволявайки контрол върху хората. *Ключови думи:* история на костюма, символично значение на облеклото, културна история.

ON THE POLITICAL “CONTENT” OF TROUSERS

Abstract: A number of examples can be found in history of the influence of political, economic and social conditions on fashion, forming particular values on clothing systems. The article examines processes in which costume not only reflects the social system, but also influences the creation and, allowing control over people. *Keywords:* history of costume, symbolic meaning of clothing, cultural history.

трябва да изчакаме до 1960-те години. Но в същото време тази дреха не застрашава по никакъв начин естетическата аура на полата. Целомъдрието, което се изисква повече от жените, отколкото от мъжете, е постоянна величина, която всъщност не се променя, въпреки факта, че 20-ти век предизвиква тези императиви чрез либерализацията в обществото.

Най-забавното в тази история е да се проследи как определен начин на обличане провокира цензура наложена от пуритани с тезата, че панталоните изявяват прекалено анатомията на женското тяло, и именно те се превръщат в основни апологети на противното.

Цитирана литература

1. Бит. 2.25
2. Второзаконие 22:5-7
3. Бар. К, Политическая история брюк, Новое литературное обозрение. М. 2013. С10-11. Цит. От Fliigel J.C. Le Reveur nu. De la parure vestimentaire / Trad, de langlais par J.-M. Denis. Paris: Aubier Montaigne, 1982.
4. Михельсон ,А.Д.Объяснение 25000 иностранных слов, вошедших в употребление в русский язык, с означением их корней“. По словарям : Гейзе, Рейфа и др. М, „Русская тип.“ А.О. Лютецкого, 1883, ББК 81.411.2-420,ББК 81.411.2-32я21, <https://www.prlib.ru/item/354602,стр.562>
5. Аз съм бурнеша, <https://www.youtube.com/watch?v=RE6NJvvn8XU>
6. Овидий, Метаморфози
7. Martin of Opava, *Chronicon Pontificum et Imperatum* www.britannica.com
8. Jerome Paturot a la recherche de la meilleure des republiques. Т. 3. Bruxelles: Alphonse Lebegue, 1848. стр.92
9. de Beauvoie. S, Le Deuxieme Sexe. Paris: Gallimard, «Folio Essais». Т. 2, 1986. ISBN 978-2-07-0323, с. 215.

Ползвана литература

1. дьо Бовоар.С, Вторият пол, Колибри, София, 2020
2. Овидий. П, Метаморфози, Тезаурус, Изток-Запад, 2015

3. Бар. К, Политическая история брюк, Новое литературное обозрение. М. 2013
4. Якимова-Касабова,Д. Необичайната визия на дрехата, проектирана от философията на субкултурите, Годишник 2020, Академия за музикално, танцово и изобразително изкуство „Проф. Асен Диамандиев“ Пловдив, 2021, ISSN 1313-6526 (Print), ISSN 2738-7712 (Online)

ТЕКСТИЛНИЯТ ПЕЧАТ КАТО ИЗРАЗНО СРЕДСТВО НА МОДНИЯ ДИЗАЙНЕР

Динка КАСАБОВА

Assoc. Prof. Dr. Dinka KASABOVA, Доц.д-р., АМТИИ „Проф.Асен Диамандиев“ – Пловдив

Резюме: Докладът представя кратка историческа информация за зараждането на текстилния печат. Проследява се неговото развитие и значимост, като ключов инструмент за създаване на модни колекции. Текста ни запознава с творческия път на визионери в областта, като текстилния дизайнер Уилям Морис. Изследват се възможностите за въздействие на десена върху зрителя.

MODA TASARIMCISI İÇİN BİR İFADE ARACI OLARAK TEKSTİL BASKISI

Özet: Bu çalışma, tekstil baskıcılığının kökenine ilişkin kısa bir tarihsel arka plan sunuyor. Moda koleksiyonları oluşturmada önemli bir araç olarak gelişimi ve önemi izlenmektedir. Metin bizi tekstil tasarımcısı William Morris gibi bu alandaki vizyonerlerin yaratıcı yollarını tanıtıyor. Tasarımın izleyiciyi etkileme olasılıklarını araştırıyor.

ГЪОШЕВ А. Графичния дизайн и символите. Проблематики и перспективи. Годишник, АМТИИ, стр 98-99, Пловдив: „Румпринт“2018, ISSN: 1313-6526 <https://www.artacademyplovdiv.com/amtii/Godishnik/Godishnik%202018.pdf>

ВОДЕНИЧАРОВ. Д. Мода, вдъхновена от кризи шик от болшевишката диктатура (1917 – 1940). Годишник, АМТИИ.стр.44, Пловдив: Мениджмънт Бизнес Машин ООД 2020, ISSN 2738-7712 <https://www.artacademyplovdiv.com/amtii/Godishnik/Godishnik%202020.pdf>

СТОЕВА С., Мери Катранцу - зима с обеми и принтове. 11.10.2012 <https://fashioninside.bg/fashion/meri-katrancu-zima-s-obemi-i-printove>

EVLİYA ÇELEBİ’NİN SEYAHATNAME’SİNDE FİLİBE (PLOVDİV)

Hasan KAYA

Prof. Dr., Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, Klasik Türk Edebiyatı, ORCID: 0000-0001-9244-3113, hasankaya@nku.edu.tr

Özet: Bulgaristan’ın Filibe (Plovdiv) şehri *Seyahatname*’nin üçüncü cildinde anlatılmaktadır. Evliya Çelebi’nin bu ziyareti 1652 yılı Kasım ayında Babadağı’ndan Rumeli eyaletlerine giderken gerçekleşmiştir. Evliya Çelebi Filibe bölümünde önce Filibe adının etimolojisini yapar, ardından şehrin hâkimlerini (idarecilerini) anlatır. Sırasıyla şehrin imaretleri, mahalleleri, camileri anlatılırken bunlar arasında Ulu Cami ve Şehabettin Paşa camileri üzerinde durur. Şehrin üzerinde kurulu olduğu dokuz tepeli sıralar. Şehrin medreseleri, mektepleri, tekkeleri, hanları, hamamları, çarşı ve dükkânları, bedesten ve çeşmeleri hakkında bilgiler verir. Şehrin âlim ve şeyhlerinin ardından ileri gelenleri ve insanları üzerinde durur. Filibe şehrinin ibret verici eserlerinin anlatımının ardından iklimi ve beğenilen bazı hususlarından söz eder. İmaret aşevleri, Filibe ovasının ürünleri ve mesire yerleri Evliya Çelebi’nin üzerinde durduğu konulardandır. Evliya Çelebi son olarak Filibe’nin yapıları ve ziyaret yerlerini anlatmıştır. *Seyahatname*’de Filibe’den sonra Tatarpazarlığı anlatılır. Filibe’de başta Ulu Cami ve Şehabettin Paşa camileri olmak üzere Ev-

Kaynakça

- CAN, Reyhan Rafet (2020), “Bir Osmanlı Şehri Olarak Filibe’nin Kültürel ve Sosyal Yapısı”, *TJSS The Journal of Social Science*, 4/7: 305-307.
- EMECEN, Feridun (2019), “Şehâbeddin Paşa”, *DİA*, Ankara: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, Ek-2: 547-549.
- EYİCE, Semavi (1998), “Hüdâvendigâr Camii”, *DİA*, İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, XVIII: 287-289.
- İBRAHİMĞİL, Mehmet Z.-Ammar İbrahimgil (2017), “Filibe’de Osmanlı Mimarisinden Örnekler”, *Mimari, Koruma, Yenileme ve Restorasyon*, Editör: Özlem Sağiroğlu, Ankara: Nobel Akademi Yayıncılık, 271-286.
- İLGÜREL, Mücteba (1995), “Evliya Çelebi”, *DİA*, İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, XI: 529-533.
- KAHRAMAN, Seyit Ali (2010), *Günümüz Türkçesiyle Evliyâ Çelebi Seyahatnâmesi*, III, İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
- KARAKUŞ, Filiz (2021), “Bulgaristan’ın Sofya, Filibe ve Eski Zağra Kentlerinde İnşa Edilen Osmanlı Camileri Üzerine Bir Değerlendirme Çalışması”, *Journal of Social and Humanities Sciences Research*, 8/71: 1564-1582.
- KAYICI, Halûk (2016), *Edirne Vilâyeti Sâlnâmelerine Göre Filibe Sancağı (1870-1877)*, Edirne: Trakya Üniversitesi Yayınları.
- KIEL, Machiel (1996), “Filibe”, *DİA*, İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, XIII: 79-82.
- ÖZCAN, Abdülkadir (2003), “Lala Şâhin Paşa”, *DİA*, Ankara: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, XXVII: 77-78.
- ÖZER, Mustafa (2008), “Bulgaristan-Plovdiv (Filibe)’deki Murad Hüdâvendigar (Cuma) Camisi’nin Son Restorasyonlar Doğrultusunda Mimari ve Süsleme Bakımlarından Değerlendirilmesi”, *Uluslararası Plovdiv Cumacamii Konferansı 7 Haziran 2008*, Plovdiv: İzdatelstvo Vion.
- ŞAHİN, İlhan (1987), “XV. ve XVI. Yüzyılda Sofya-Filibe-Eski Zağra ve Tatar Pazarı’nın Nüfus ve İskân Durumu”, *Türk Dünyası Araştırmaları Dergisi*, Prof. Dr. Mehmet Eröz’e Armağan Sayısı, S. 48: 249-256.
- YAR, N. Mine (2010), “Bulgaristan Filibe Cuma Camii’nin Duvar Bezemelerinin Restorasyonu”, *Restorasyon ve Konservasyon Çalışmaları Dergisi*, 5: 48-57.
- YUMEROV, Aydan (2014), “Bir Osmanlı Şehri Olarak Filibe ve Filibe Mevlevîhanesi”, *Mütefekkir Aksaray Üniversitesi İslami İlimler Fakültesi Dergisi*, 1: 193-2011.

UYKUSUZLUĞUN LANETİ: ROBERT SCHNEIDER VE EMIL MICHEL CIORAN'DA VAROLUŞSAL ÇIKMAZ

Hatice GENÇ

Dr. Öğr. Üyesi, Akdeniz Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Alman Dili ve Edebiyatı Bölümü,
haticegenc@akdeniz.edu.tr, ORCID: 0000-0003-1116-7351

Özet: Robert Schneider'in *Schlafes Bruder* adlı romanı, 19. yüzyılın başarılarında yaşayan dâhi müzisyen Johannes Elias Alder'in trajik yaşamını konu alır. Elias, bilinçli bir şekilde uykusuzluğu seçerek bu tercihin sonucunda ölüme sürüklenir. Johannes'in "Seven uyumaz" düşüncesiyle uykusuzluğu tercih etmesi, Emil Michel Cioran'ın uyku, bilinç, varoluş ve intihar kavramları üzerine geliştirdiği felsefi düşüncelerle dikkat çekici paralellikler göstermektedir. Cioran'ın felsefesinde uykusuzluk, bireyi varoluşun katı gerçekleriyle yüzleştiren hem bir lanet hem de metafizik bir ayrıcalık olarak ele alınmaktadır. Johannes karakteri, Cioran'ın "uykusuzluğun laneti" olarak tanımladığı durumu yaşayan, "bilmenin ve hissetmenin" en uç sınırına ulaşmış trajik bir figür olarak karşımıza çıkmaktadır. Johannes'in hikâyesi, bu felsefi yaklaşımın edebi bir yansıması olarak okunabilir ve onun trajik sonu, bilincin yıkıcı etkisini ortaya koyar. Bu çalışmada, Schneider'in romanı ile Cioran'ın felsefesi arasındaki derin bağlantılar, nitel araştırma yöntemlerinden doküman analizi tekniği kullanılarak incelenecektir.

Anahtar Kelimeler: Robert Schneider, *Schlafes Bruder*, Emil Michel Cioran, Varoluşsal Felsefe, Uykusuzluk

Kaynakça

- ARIÈS Philipe, *Batılının Ölüm Karşısındaki Tavırları*, Gece Yayınları, Ankara 1991.
- BENBİR ŞENEL Gülçin, "Uykunun Tarihçesi," *UYKU Nörofizyolojisi ve Hastalıkları*, Bayçınar Tıbbi Yayıncılık, Ankara (2022), ss. 3-10.
- CIORAN Emil Michel, *Ezeli Mağlup*, Metis Yayınları, İstanbul 2007.
- CIORAN Emil Michel, *Burukluk*, Metis Yayınları, İstanbul 2016.
- CIORAN Emil Michel, *Doğmuş Olmanın Sakıncası Üstüne*, Metis Yayınları, İstanbul 2017.
- CIORAN Emil Michel, *Tarih ve Ütopya*, Metis Yayınları, İstanbul 2017.
- CIORAN Emil Michel, *Çürümenin Kitabı*, Metis Yayınları, İstanbul 2022.
- ÇAĞRICI Mustafa, "Uyku", *İslam Ansiklopedisi*. C. 42. 2012. <https://islamansiklopedisi.org.tr/uyku#1>
- DEGENER Thomas, BRANDTNER Andreas, "Ästhetische Konstruktion und Kultureller Status des Intermedialen Zeichenkomplexes "Schlafes Bruder"", *Studia Austriaca*, 6, (1998), ss. 75-96.
- ERHAT Azra, *Mitoloji Sözlüğü, Remzi Kitabevi* İstanbul 1996.
- GÖKÇAY Banu, ARDA Berna, "Tıp Tarihi Açısından Uyku Ve Uyku Araştırmaları", *Mersin Üniversitesi Tıp Fakültesi Lokman Hekim Tıp Tarihi ve Folklorik Tıp Dergisi*, Vol.3, No.1, (2013), ss.70-78.
- GÜREL Şadiye Emet, MUTER Canan, "Psikomitolojik Terimler: Psikoloji Literatüründe Mitolojinin Kullanılması", *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Vol.7, No.1, (2007), ss.537-569.
- Homeros, *İlyada*, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, İstanbul 2014.
- KOCZISZKY Eva, *Der Schlaf in Kunst und Literatur Konzepte im Wandel von der Antike zur Moderne*, Reimer, Berlin 2019.
- LANGENAU Lars, "Der Frühe Erfolg Riss die Wunden Nur Noch Tiefer", *Süddeutsche Zeitung*, 20.07.2018, <https://www.sueddeutsche.de/wirtschaft/reden-wir-ueber-geld-mit-robert-schneider-der-fruehe-erfolg-riss-die-wunden-nur-noch-tiefer-1.4061580>
- ÖZPINAR Ömer, "Hadisler ve Tıbb-ı Nebevî Rivâyetlerinde Uykuya Yaklaşım", *Tokat İlmîyat Dergisi*, Vol.9, No.1, (2021), ss.129-155.
- RIEHL-EMDE Astrid, "Liebe, Lust und Leid: Ambivalenz in der Liebe – existentielle Herausforderung für Paare", *Korrespondenz*, 27 (2014), ss. 17-25.
- https://www.ezi-berlin.de/fileadmin/assets/Downloads/Ausgabe_27-14.pdf
- SCHERER Bee, "Tod, Schlafes Bruder Intertextuelle Streifzüge und Fallstudien", *Paragrana: Internationale Zeitschrift für Historische Anthropologie* 17.2 (2008), ss. 107-118.

SCHMEINK Lars, Hypnos und Thanatos: das bild des todes in Robert Schneiders Schlafes Bruder. Modern Austrian Literature, Vol. 37, No. 3/4, (2004), ss. 47-64.

SCHNEIDER Robert, Schlafes Bruder, Reclam Verlag, Leipzig 1992.

SCHOPENHAUER Arthur, Ölümün Anlamı, Say Yayınları, İstanbul 2012.

SOYSALDI Hacı Mehmet, “Kur’an Âyetleri ve Hadisler Perspektifinden Uyku Hakkında Bir Değerlendirme”, İnönü Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi Güz (2018) / 9(2) 79-102.

ДВИЖЕНИЕТО КАТО ГЕНЕЗИС НА СЪБИТИЕТО

Кънчо КАСАБОВ

АМТИИ „Проф.Асен Диамандиев“ – Пловдив.

Резюме: Всяко движение е резултат от конкретна причина – импулс, сила или намерение, които водят до промяна и придават смисъл на динамиката и често се превръща в катализатор на ново събитие. Настоящият доклад разглежда този въпрос в контекста на моушън дизайн, като изследва неговите основни принципи и етапи на развитие.

OLAYIN DOĞUŞU OLARAK HAREKET

Özet: Her hareket belirli bir nedenin sonucudur; değişime yol açan, dinamığe anlam veren ve sıklıkla yeni bir olayın katalizörü haline gelen bir dürtü, güç veya niyet. Bu çalışma, bu soruyu hareket tasarımı bağlamında inceliyor, temel ilkelerini ve gelişim aşamalarını araştırıyor.

THE MOVEMENT AS THE GENESIS OF THE EVENT

Abstract: “Every movement is the result of a specific cause—an impulse, force, or intention that leads to change, gives meaning to dynamics, and often becomes a catalyst for a new event. This research paper

за да предаде информация и емоционално въздействие. Той намира приложение в различни области, включително брандинг и идентичност, потребителски интерфейси, кинетични визуализации на данни, филмови и телевизионни заглавия, изложбен дизайн, екологична графика и динамична реклама

Моушън дизайнът представлява синтез на принципите на визуалния и анимационния дизайн, приложени за комуникация и обогатяване на значението на събитието.

„Обвързаността между текст и образ е взаимопроницаваща и дълбоко психологическа. Играта помежду им е огледална и създава

„перспективно ехо“, което усилва връзките между отделните композиционни части на произведението.“ (Гьошев А., 2020)

Това означава динамична и пространствена трансформация във времето, постигната чрез наслояване на елементи като движение, скорост, звук, ритъм, дълбочина, посока и цветове.

„Цветът е основен носител на емоции и организиращ елемент в сценичната композиция.“ (Воденичаров Д., 2019)

Събитието възниква и съществува чрез времево обусловени съобщения, които могат да бъдат както статични графични изображения, така и динамични елементи, променящи се с времето – подобно на моушън дизайна и сценичните изкуства. Движението трябва да има ясна причина за своето начало и логично обоснован завършек.

Обикновено това се случва, когато движението изпълни своята комуникативна функция и загуби основание за продължение.

Библиография

ГЪОШЕВ, А. „БОА ИЛИ ШАПКА. Думи, образи, въображение.“ АМТИИ – „Пролетни научни четения“, Пловдив, 2020, стр. 199, ISSN 1314-7005.

ВОДЕНИЧАРОВ, Д. „Три сценографски решения за „лек“ театрален жанр.“ Сборник доклади „Пролетни научни четения“ – АМТИИ, Пловдив, 2019, стр. 311, ISSN 1314-7005.

КАСАБОВА, Д. „Необичайната визия на дрехата, проектирана от философията на субкултурите.“ Годишник – АМТИИ, Пловдив, 2020, стр. 62, ISSN 1313-6526 (Print), ISSN 2738-7712 (Online).

BISQUERRA, R. *Universo de emociones*. Valencia: PalauGea, 2015.

RAND, P. *Design, Form and Chaos*. New Haven: Yale University Press, 1993.

NORMAN, D. *Emotional Design: Why We Love (or Hate) Everyday Things*. New York: Basic Books, 2004.

BARCO, B. *“El cerebro narrativo”*. Barcelona, 2014.

VIENNEQ, V. & Keller, S. *“100 Ideas that Changed Graphic Design”*. London, 2012. ISBN-13: 978-627-3895.

DOĞU RUMELİ AĞIZLARINDA ŞİMDİKİ ZAMAN ÇEKİMİ VE ONUN TÜRKMEN VE GAGAVUZ TÜRKÇELERİ İLE OLAN BENZERLİKLERİ

Mehmet Oğuzhan KUŞOĞLU

Dr. Öğretim Üyesi, Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, Yeni Türk Dili Anabilim Dalı, 0000-0001-8658-1456, mokusoglu@nku.edu.tr (Asst. Prof. Dr., Tekirdağ Namık Kemal University, Science&Literature Faculty, Department of Turkish Language and Literature, New Turkish Language, 0000-0001-8658-1456, mokusoglu@nku.edu.tr).

Özet: Modern Oğuz Türkçesi, günümüzde üç başlık altında değerlendirilmekte olup temelde dört yazı dilinden oluşmaktadır. Bu yazı dillerinden Orta Asya’da konuşulup yazılan Türkmence Doğu Oğuz Türkçesini, Azerbaycan Türkçesi Merkezi Oğuz Türkçesini, Türkiye Türkçesi ve Gagavuz Türkçesi ise Batı Oğuz Türkçesini temsil etmektedir. Başta Anadolu ve Trakya olmak üzere Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetinde, Balkanlarda, Suriye’de ve Irak’ta yaşayan Türklerin konuşma ve yazı dili ise Türkiye Türkçesidir. XI. yüzyıldan itibaren çoğunlukla Oğuz boy ve oymaklarının kitleler hâlinde, asırlar boyunca gerçekleştirdiği göçler neticesinde Anadolu’nun Türkleşmesi tamamlanmış; Anadolu Selçuklu Devletini ve sonrasında kurulan beylikleri (Osmanlı Beyliği dâhil) kuran bu boy ve oymaklar, daha sonra Balkanların Türkleşmesi ve İslamlaş-

“düzleşme” (-yor/-yör > -yar/-yer, -yo/-yö > -ya/-ye) gerçekleşmediyse veya Türkmence, Gagavuzca ile Rumeli ağızlarından bağımsız olarak aynı yolu tesadüfen takip etmediyse Modern Türkmen Türkçesi edebî dilindeki uzun ve kısa varyantlar (-yār/-yār ile -yā/-yā) bölgede konuşulan Türkçeye arkaik bir öge olarak katkı sağlamaya devam etmektedir. Bilhassa Kuzeydoğu Bulgaristan ağızlarında rastlanan, ekin (-yer) başındaki “y” ile sonundaki “r” nin hem korunmuş hem de düşmüş biçimlerinin var olması, Türkmen ve Gagavuz Türkçelerindeki kip çekimiyle ciddi bir benzerlik içermekte, bu benzerlik de bizi muhtemel bir ortaklık fikri üzerinde düşünmeye itmektedir.

Kaynakça

- AKAR, A. (2013). *Muğla ve Yöresi Ağızları (Gramer-Metin-Sözlük)*. Ankara: Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Türk Dil Kurumu Yayınları: 1076.
- ALTINKAYNAK, E. (2003). *Gagavuz Masalları*. Trabzon: Karadeniz Teknik Üniversitesi Karadeniz, Kafkasya ve Orta Asya Ülkeleri Uygulama ve Araştırma Merkezi Genel Yayın No: 212, Rektörlük Yayın No: 5.
- AYVERDİ, İ., Topaloğlu, A. (2007). *Kubbealtı Lugatı-Türkçe Sözlük*. Çalışma Grubu: Dr. Fahrünnisa Bilecik, Dr. Nevrihal Bayar, Kubbealtı Neşriyatı, İstanbul.
- BANGUOĞLU, T. (2011). *Türkçenin Grameri*. Ankara: Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Türk Dil Kurumu Yayınları: 528.
- BİRAY, N. (2007). “Şimdiki Zaman Ekinin Güneybatı Türk Lehçelerinde Kullanılışı Üzerine”, *Karaman Dil-Kültür ve Sanat Dergisi*, Karaman Valiliği Yayınları, s. 75-88.
- CLAUSON, Sir G. (1972). *An Etymological Dictionary of Pre-Thirteenth Century Turkish*. Oxford University. XLVIII. Oxford.
- ÇEBİ, İ. S. (1986). *Güney-Doğu Bulgaristan Türk Ağızları*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Tez Yöneticisi: Doç. Dr. Ahmet B. Ercilasun. Ankara: Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Eğitim Bölümü.
- DALLI, H. (1991). *Kuzeydoğu Bulgaristan Türk Ağızları Üzerine Araştırmalar*. Ankara: Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Türk Dil Kurumu Yayınları: 450, Türk Tarih Kurumu Basımevi.

- ERDAL, M. (1991). *Old Turkic Word Formation, A Functional Approach to the Lexicon I-II*. Wiesbaden, Otto Harrassowitz.
- ERDAL, M. (2004). *A Grammar of Old Turkic*. Leiden-Boston: Brill.
- ERGİN, M. (2004). *Türk Dil Bilgisi*. İstanbul: Bayrak Basım Yayım Tanıtım.
- GABAİN, A. von (2003). *Eski Türkçenin Grameri*. Ankara: Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Türk Dil Kurumu Yayınları.
- GÖKBİLGİN, M. T. (2008). *Rumeli'de Yürükler, Tatarlar ve Evlâd-ı Fâtihân*. İstanbul: İşaret Yayınları.
- GÜNŞEN, A. (2012). "Balkan Türk Ağzlarının Tasnifleri Üzerine Bir Değerlendirme", *Turkish Studies*. Volume 7/4, s. 111-129, Ankara, Türkiye.
- HANSER, O. (2003). *Türkmence Elkitabı*. Çeviren: Zühal Kargı Ölmez. İstanbul: Türk Dilleri Araştırmaları Dizisi: 17.
- DLT (*Kaşgarlı Mahmûd Divânü Lûgati t-Türk*). (2005). Kabcacı Yayınevi, İstanbul.
- KALAY, E. (1998). *Edirne İli Ağzları*. Ankara: Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Türk Dil Kurumu Yayınları: 694.
- KORKMAZ, Z. (2019). *Türkiye Türkçesi Grameri: Şekil Bilgisi*. Ankara: Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Türk Dil Kurumu Yayınları.
- KUŞOĞLU, M. O. (2024). "Gagavuz Halk Masalı Oğlan hem Mari Kız", *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, Özel Sayı: Ö14, s. 1311-1335.
- MOLLOVA, M. (1999). "Balkanlarda Türk Ağzlarının Tasnifi", *TDAY Belleten 1996*, Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları, s. 167-176.
- MOLLOVA, M. R. (2003). *Doğu Rodop Türk Ağzlarının Sözlüğü*. İnceleyenler: Prof. Dr. Hasan Eren, Prof. Dr. Tuncer Gülensoy. Ankara: Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Türk Tarih Kurumu Yayınları: 721.
- NİŞANYAN, S. (2012). *Sözlerin Soyağacı-Çağdaş Türkçenin Etimolojik Sözlüğü*. İstanbul: Everest Yayınları.
- ÖZKAN, N. (1996). *Gagavuz Türkçesi Grameri (Giriş-Ses Bilgisi-Şekil Bilgisi-Cümle-Sözlük-Metin Örnekleri)*. Ankara: Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Türk Dil Kurumu Yayınları: 657, Gramer Bilim ve Uygulama Yayınları: 18.
- SEVORTYAN, Ye. (1997). *Etimologičeskiy Slovar 'Tyurkskih Yazıkov*. Moskva.
- SÜMER, F. (1999). *Oğuzlar (Türkmenler)-Tarihleri-Boy Teşkilatı-Destaneleri*. İstanbul: Türk Dünyası Araştırmaları Vakfı.
- ŞİMŞEK, A. (2020). *İskeçe İli Ağzları*. Ankara: Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Türk Dil Kurumu Yayınları.
- TS (*Tarama Sözlüğü*). (1996). Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Türk Dil Kurumu Yayınları: 212, Ankara.

- TEKİN, T. (1987). *Tuna Bulgarları ve Dilleri*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları: 530.
- TİETZE, A. (2016). Tarihî ve Etimolojik Türkiye Türkçesi Lugati, Dördüncü Cilt: K-L. Ankara: Türkiye Bilimler Akademisi TÜBA, TÜBA Yayın Editörü: Semih Tezcan.
- TmTS (*Türkmence Türkçe Sözlük*). (1995). Hazırlayanlar: Talat Tekin, Mehmet Ölmez, Emine Ceylan, Zühal Ölmez, Süer Eker. Yayımlayan: Mehmet Ölmez. Ankara: Türk Dilleri Araştırmaları Dizisi: 18.
- TOSUN, İ. (2003). *Tekirdağ Merkez İlçe ve Köyleri Ağzları*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Danışman: Yrd. Doç. Dr. Levent Doğan. Edirne: Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- TULU, S. (2021). "Kırcalı Ağzı Örneğinde Doğu Rumeli Ağzının Batı Anadolu Bölge Ağzı İle İlişkisi", *JOTS (Journal of Turkish Studies)*, 5/1, s. 146-160

fakat filmle birlikte ele alındığında, sahneler aracılığıyla ve ilerleyen sekanslarda görüntü aracılığıyla seyirciye sunulduğu tespit edilmiştir.

Kaynakça

- AKTULUM, K. (2014). *Metinlerarası İlişkiler*. Ankara: Kanguru Yayınları.
- AKTULUM, K. (2018). *Sinema ve Metinlerarasılık- Fimlerrarası Etkileşimler ve Aktarımlar*. Konya: Çizgi Yayınevi.
- BOHNENKAMP-Renken, A. (2005). *Interpretationen. Literaturverfilmungen*. Stuttgart: Reclam.
- BRONSKY, A. (2013). *Cam Kırıkları Parkı*. (Çev. Çiğdem Güler). İstanbul: İthaki Yayınları.
- CALMBACH, M. (2012). *Wie ticken Jugendliche? Lebenswelten von Jugendlichen im Alter von 14 bis 17 Jahren in Deutschland*. Berlin: SINUS-Institut GmbH
- FİLM und Medien Stiftung NRW. (2013). <https://www.filmstiftung.de/news/preise-fur-das-bestes-drehbuch-und-beste-nachwuchsdarstellerin-fur-scherbenpark-beim-max-ophuls-preis/>, (Erişim tarihi: 02.05.2023).
- GENETTE, G. (1993). *Palimpseste: Die Literatur auf zweiter Stufe*. (Übers.: Wolfram Bayer und Dieter Hornig). Frankfurt am Main: Suhrkamp.
- GENETTE, G. (1997). *Palimpsests. Literature in the Second Degree*. (translated by Channa Newman and Claude Doubinsky). Lincoln and London: Univerity of Nebraska Press.
- GOODMOVİEs Film. (2014). <https://www.goodmovies.de/scherbenpark.html>, (Erişim Tarihi: 20.04.2023).
- ÖZBAKIR, İ. (2022). "Oyun Oynayan Tanrılar & Oyun Oynayan Yazar: Bernhard Schlink'in "Eve Dönüş" Adlı Romanında Odysseus". İçinde: Seyhan-Yücel, M., Köksal, H., Öncü, M. T., Coşan, L., Asutay, H. (Ed.), *Germanistik im Digitalen Wandel / Dijital Evriminde Germanistik*, Trakya Üniversitesi Yayınları, Edirne, s. 134-161.
- PAECH, J. (1997). *Literatur und Film*. (2., überarb. Auf.). Stuttgart;Weimar: Verlag J. B. Metzler.
- SÜAR, S. (2017). "İllüzyonun Ötesi: Özne Bakış Açısı Kullanımı Eksekinde Sinemanın Yansılmasından Dijitalin Sanal Gerçekliğine". *Yeni Medya Elektronik Dergisi*, 1(1), s.119-126.

CAM KIRIKLARI PARKI'NDA EDEBİYAT VE SİNEMANIN ANAMETİNSEL İLİŞKİSİ¹

Oktay ATİK* & Seher OVAT**

* Doç. Dr., Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Alman Dili ve Edebiyatı Bölümü, Tekirdağ/Türkiye, oatik@nku.edu.tr, ORCID: 0000-0002-4767-186X

** Yüksek Lisans Öğrencisi, Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Alman Dili ve Edebiyatı ABD Tekirdağ/Türkiye, 1228315103@nku.edu.tr, ORCID: 0000-0002-7114-5261

Özet: Sinema tarihsel süreçte tüm sanat dallarıyla etkileşim halinde olmuş; ancak en kuvvetli bağı edebiyat ile kurmuştur. Edebiyat ve sinema, kurguya dayalı anlatımlarıyla bilgi, düşünce ve kültür aktarımını estetik bir deneyimle birleştirme amacı taşımaktadır. Ancak her iki sanat dalının da sunum biçimi birbirinden farklıdır. Edebiyat, çeşitli kurguları sözcükler aracılığıyla okurun belleğinde canlandırırken, sinema, görsel ve işitsel araçları kullanarak bunu yapmaktadır. Modern teknolojinin ve kitle iletişim araçlarının gücünü kullanan ve tüm sanatlar arasında kendi alanını genişleten sinema, doğduğu günden itibaren edebiyat ürünlerini önemli bir kaynak olarak benimsemiş ve edebi eserleri beyaz perdeye uyarlaya-

¹ Bu çalışma 05.07.2023 tarihinde TNKÜ Sosyal Bilimler Enstitüsünde "Cam Kırıkları Parkı: Alina Bronsky'nin Romanı ile Film Uyarlamasında Tematik Uyuşmalar ve Ayrışmaların İncelenmesi" başlığı ile sunulan seminerin gözden geçirilmiş halidir.

DİJİTAL OYUNLAR, HAYRANLAR VE ANLATILAR: DİJİTAL KÜLTÜRDE YENİDEN ÜRETİM¹

Oktay ATİK* & Hilal ADA**

* Doç. Dr., Alman Dili ve Edebiyatı, Fen-Edebiyat Fakültesi, Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi, oatik@nku.edu.tr, ORCID: 0000-0002-4767-186X

** Yüksek lisans öğrencisi, Alman Dili ve Edebiyatı ABD, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi, 1248315103@nku.edu.tr, ORCID: 0009-0007-9442-3459

Özet: İnternetin insan hayatına girmesi ve dünya çapında hızla yaygınlaşmasından bu yana birçok alanda dijital dönüşüm gözlemlenmektedir. Bu dönüşümün önemli bir yönü de tarihsel süreçte insan yaşamının ve toplumsal yapının bir parçası olan oyun kavramında görülmektedir. Gelecekteki oyun kavramı dijital dönüşümün etkisiyle yerini dijital oyunlara bırakmaktadır. Çalışma, günümüzde bir olgu haline gelen dijital oyunların dünya çapındaki yaygınlığını ve bu oyunların farklı medya platformlarında gelişen hayran kültürünün yeniden üretim süreçlerini incelemektedir. Amaçlı örneklem yöntemiyle seçilen Reddit, Instagram, Discord, Pinterest, Twitch, YouTube ve Wattpad platformlarındaki kullanıcı üre-

etkisini artırmakla kalmamış, aynı zamanda hayran toplulukları arasında kolektif kimliklerin oluşmasına ve oyunun anlatısının çok katmanlı bir hâle gelmesine de olanak sağlamıştır. Sonuç olarak, *The Last of Us* örneğinde olduğu gibi, dijital oyunlar artık salt bir eğlence ürünü olmaktan çıkıp, hayranların aktif katılımıyla kültürel ekosistemler hâline gelmiştir. Dijital platformlar sayesinde bireyler oyunları yalnızca oynayan değil, aynı zamanda tartışan, yorumlayan ve yeniden üreten bir konuma gelmiştir. Bu süreç, kolektif anlatıların doğuşuna, topluluklar arası etkileşime ve kültürel üretimin yeni biçimler kazanmasına olanak sağlamaktadır. Tüm bunlar dijital oyun temelli hayran kültürünün yalnızca var olanı tekrar etmekle kalmayıp aynı zamanda yeni anlatısal katmanlar ve anlam örüntüleri yaratarak dijital oyunları transmedyal bir anlatı evrenine dönüştürdüğünü net biçimde ortaya koymaktadır. Ancak, hayran üretimlerinin sürdürülebilir olması için, içeriğin özgünlüğü ve yaratıcı nitelikleri teşvik edilmeli, tekrar eden anlatı yapılarına hapsolmesi önlenmelidir. Böylece, *The Last of Us* gibi hikâye odaklı oyunlar, yalnızca birer dijital ürün değil, aynı zamanda interaktif sanatın ve topluluk temelli kültürel üretimin bir örneği hâline gelmektedir. Bu dönüşüm, oyunların yalnızca bireysel deneyimler değil, aynı zamanda ortak anlatılar üreten, toplulukları bir araya getiren ve kültürel değerler yaratan bir alan olduğunu ortaya koymaktadır. İlerleyen süreçte de dijital oyunların kültürel üretim ve etkileşim süreçlerine ilişkin incelemeler yapılmalı ve farklı dijital platformların hayran üretimi üzerindeki etkileri araştırılmalıdır. Bu bağlamda, oyunların küresel ekosistemlere katkı potansiyellerinin ve interaktif bir sanat olarak evrimlerinin kapsamlı bir biçimde ele alınması önem taşımaktadır.

Kaynakça

ALİOĞLU, M., & Algül, A. (2021). Türkiye’de dijital oyun durumu: E-spor oyuncularının değerlendirmeleriyle *League of Legends* örneği. *İstanbul Aydın Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 13(1), 121–154.

¹ Bu çalışma 27-30 Kasım 2024 tarihleri arasında Karadağ’da gerçekleştirilen Uluslararası Toplumsal Araştırmalar Kongresi’nde “Dijital Oyunlar Bağlamında Kolektif Anlatı: Hayran Kültüründe Yeniden Üretim Süreçleri” başlığı ile sunulan sözlü bildirinin genişletilmiş ve gözden geçirilmiş halidir.

- ATICI, A. R. (2024). Oyunun tarihsel gelişimi ve oyun türleri. *Çocuk Gelişiminde Beden Eğitimi, Spor ve Oyun*, 7–22. İstanbul: Efe Akademi Yayınları.
- AYDIN, İ. (2022). Karşılaştırmalı edebiyat bağlamında fantastik edebiyat: J.R.R. Tolkien ve Barış Müstecaplıoğlu'nun eserleri (Doktora tezi). İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- BENJAMİN, W. (1936). *Teknik olarak yeniden üretilebilirlik çağında sanat eseri* (O. Duman, Çev.). İstanbul: Can Yayınları.
- BİNARK, M., & Bayraktutan-Sütücü, G. (2011). Dijital oyun kültürü haritasında oyuncular: Dijital oyuncuların habitusları ve kariyer türevleri. In A. Telli-Aydemir (Ed.), *Katılımın e-hali: Gençlerin sanal alemi* (pp. 303–330). İstanbul: Alternatif Bilişim Derneği Yayınları.
- BÜYÜKBAYKAL, C. I., & Cansabuncu, İ. A. (2020). Türkiye'de yeni medya ortamı ve dijital oyun olgusu. *e-Journal of New Media*, 4(1), 1–9.
- ÇAPKIN, D. (2023). Hayran kültürü çerçevesinde fantastik filmler: Yüzüklerin Efendisi hayranları örneği (Yüksek lisans tezi). Ordu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sinema ve Televizyon Anabilim Dalı.
- DURAN, C. Y. (2024). Türkiye'de manga, anime, K-drama ve K-pop: Toplumsal etki ve hayranların deneyimleri. *Journal of Migration and Political Studies*, 2(1), 61–82.
- EKİZ SAVUMLU, M. (2021). Yeni bir düşünce, davranış ve sanat üretim pratiği: Fanart. Eskişehir: Eskişehir Osman Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- GÖÇERLER, H. (2022). Bir Dijital Yazın Türü Olarak Alternatif Edebiyat. *Kafkas Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*(29), 71-91.
- GÜNGÖR, A. (2022). Yeni medya'dan transmedya'ya illüstrasyon ve oyun tasarımında periferi. *Akdeniz Sanat*, 16(29), 139-163.
- HUIZİNGA, J. (2015). *Homo ludens: Oyunun toplumsal işlevi üzerine bir deneme* (M. A. Kılıçbay, Çev.). İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- JENKİNS, H. (2000). Digital land grab. *Technology Review*, 103(2), 103–105.
- JENKİNS, H. (2006). *Convergence culture: Where old and new media collide*. New York: New York University Press.
- JENKİNS, H. (2016). *Cesur yeni medya: Teknolojiler ve hayran kültürü* (N. Yeğengil, Çev.). İstanbul: İletişim Yayınları.
- JENSEN, J. (1992). Fandom as pathology: The consequences of characterization. In L. A. Lewis (Ed.), *The adoring audience: Fan culture and popular media* (pp. 9–29). Londra: Routledge.
- ÖZARSLAN, Z., & Perdahcı, B. (2022). Katılımcı kültür ve transmedya anlatıyı dijital oyun üzerinden tartışmak. *ARTS, Dijitalleşme özel sayısı*, 79-113.

- ÖZDİL, M. (2017). Kolektif ve bireysel kimlikler bağlamında sosyal bütünleşme. *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 2017/3(28), 383–400.
- ÖZDEMİR, H. (2020). Hayran kültürü ve popüler kültür ekseninde animeye bakış: Anime izleyen hayranlara dair bir inceleme. İstanbul: Beykent Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü.
- PEİM, N. (2007). Walter Benjamin in the age of digital reproduction: Aura in education: A rereading of 'The work of art in the age of mechanical reproduction.' *Journal of Philosophy of Education*, 41(3), 363–380.
- REIJNDERS, Stijn & Waysdorf, Abby & Zwaan, Koos & Duits, Linda. (2017). Fandom and Fan Fiction. İçinde: The Janissary Collective. (2014). Fandom as survival in media life. In: L. Duits, K. Zwaan, & S. Reijnders (Eds.), *The Ashgate research companion to fan cultures* (pp. 77–89). Farnham: Ashgate.
- SEZEN, D. (2016). Dijital sonrası hayran kültürünün dönüşümü üzerine. In N. Timisi (Ed.), *Dijital kavramlar, olanaklar, deneyimler* (pp. 153–177). İstanbul: Kalkedon Yayınları.
- ŞAHOĞLU, C. T., & Polat, B. (2018). Transmedya, kolektif anlatı ve kent: *Pokémon Go* örneği. *Yeni Düşünceler*, 9, 114–129.
- SİPOCZ, D. (2017). The last of us. In R. Mejia, J. Banks, & A. Adams (Eds.), *100 greatest video game franchises* (pp. 101–102). Rowman & Littlefield.
- TURAL, S. K. (1988). *Kültürel kimlik üzerine düşünceler*. Ankara: Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları.
- VAN Stekelenburg, J. (2013). Collective identity. In D. A. Snow, D. Della Porta, B. Klandermans, & D. McAdam (Eds.), *The Wiley-Blackwell encyclopedia of social and political movements*.
- YOUNG, C. J. (2016). The bibliographical variants between *The Last of Us* and *The Last of Us Remastered*. *Papers of the Bibliographical Society of America*, 110(3), 459–484.

Görsel Kaynaklar:

Görsel 1-2:[https://tr.wikipedia.org/wiki/Senet_\(oyun\)](https://tr.wikipedia.org/wiki/Senet_(oyun))

Erişim: 12.01.2025

Görsel 3:https://en.wikipedia.org/wiki/Ancient_Olympic_Games

Erişim: 05.01.2025

Görsel 4:<https://tr.wikipedia.org/wiki/Satran%C3%A7>

Erişim:20.02.2025

Görsel 5:https://en.wikipedia.org/wiki/Tennis_for_Two

Erişim:10.01.2025

- Görsel 6:**<https://en.wikipedia.org/wiki/Spacewar>
! Erişim: 09.01.2025
- Görsel 7:**https://en.wikipedia.org/wiki/Magnavox_Odyssey
Erişim: 15.01.2025
- Görsel 8:**<https://en.wikipedia.org/wiki/Pong>
Erişim: 16.01.2025
- Görsel 9:**https://tr.wikipedia.org/wiki/Red_Dead_Redemption
Erişim: 18.01.2025
- Görsel 10:**https://tr.wikipedia.org/wiki/Grand_Theft_Auto_V
Erişim: 28.01.2025
- Görsel 11:**[https://en.wikipedia.org/wiki/God_of_War_\(2018_video_game\)](https://en.wikipedia.org/wiki/God_of_War_(2018_video_game))
Erişim: 01.02.2025
- Görsel 12:**https://tr.wikipedia.org/wiki/The_Last_of_Us
Erişim: 02.02.2025
- Görsel 13:**<https://www.youtube.com/watch?v=hiovGnQACFU>
Erişim: 05.02.2025
- Görsel 13:**<https://tr.pinterest.com/pin/98445941847936256/>
Erişim: 06.02.2025
- Görsel 14:**<https://tr.pinterest.com/pin/255931191313011519/>
Erişim: 08.02.2025
- Görsel 14:**https://en.wikipedia.org/wiki/Arthur_Morgan
Erişim: 09.02.2025
- Görsel 15:**<https://www.fanfiction.net/game/God-of-War/>
Erişim: 11.02.2025
- Görsel 16:**<https://www.youtube.com/watch?v=1L1Ww8BgR-E>
Erişim: 12.02.2025
- Görsel 17:**<https://www.amazon.com/Last-Us-American-Dreams/dp/1616552123>
Erişim: 28.03.2025
- Görsel 18:**<https://www.beyazperde.com/diziler/dizi-26316/>
Erişim: 28.03.2025
- Görsel 19:**<https://store.epicgames.com/tr/p/the-last-of-us-part-1>
Erişim: 14.02.2025
- Görsel 20:**<https://store.epicgames.com/tr/p/the-last-of-us-part-ii-remastered>
Erişim: 15.02.2025
- Görsel 21:**<https://www.metacritic.com/game/the-last-of-us-part-ii/>
Erişim: 16.02.2025
- Görsel 22:**<https://www.metacritic.com/game/the-last-of-us/>
Erişim: 16.02.2025
- Görsel 23:**<https://www.reddit.com/r/thelastofus/>
Erişim: 18.02.2025

- Görsel 24:**<http://instagram/thelastofushd>
Erişim: 19.02.2025
- Görsel 25:**https://thelastofus.fandom.com/wiki/The_Last_of_Us_Wiki
Erişim: 20.02.2025
- Görsel 26:**<https://steamcommunity.com/app/1888930>
Erişim: 22.02.2025
- Görsel 27:**<https://www.twitch.tv/search?term=the%20last%20of%20us>
Erişim: 23.02.2025
- Görsel 28:**https://www.youtube.com/results?search_query=the+last+of+us+theories
Erişim: 24.02.2025
- Görsel 29:**<https://tr.pinterest.com/pin/698198748515529396/>
Erişim: 25.02.2025
- Görsel 30:**<https://tr.pinterest.com/pin/22447698137039033/?mt=login>
Erişim: 26.02.2025
- Görsel 31:**<https://kr.pinterest.com/pin/620159811221834296/>
Erişim: 27.02.2025
- Görsel 32:**<https://tr.pinterest.com/pin/422281211267082/>
Erişim: 28.02.2025
- Görsel 33:**<https://www.fanfiction.net/game/Last-of-Us/>
Erişim: 01.03.2025
- Görsel 34:**<https://www.wattpad.com/834598798-the-last-of-us-x-male-reader-a-new-experience>
Erişim: 03.03.2025

SAVAŞ TARİHİ ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME: MOHAÇ MEYDAN MUHAREBESİ (29 AĞUSTOS 1526)

Ökkeş NARİNC* & Hülya KURT**

* Doç. Dr., Tekirdağ Namık Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Tarih Bölümü, onarinc@nku.edu.tr, 0000- 00029486-8956. Assoc. Prof. Dr., Tekirdağ Namık Kemal University, Science&Literature Faculty, Department of History.

** Yüksek Lisans Öğrencisi, Namık Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yakınçağ Tarihi ABD, Öğrenci Numarası: 1248310112, hulyakurt1907@gmail.com, ORCID: 0000-0002-9933-5235.

Öz: Mohaç Meydan Muharebesi 29 Ağustos 1526 yılında Osmanlı Devleti ve Macar Krallığı arasında gerçekleşmiştir. Muharebenin yaklaşık 2 saat sürmesi bu savaşın en dikkat çeken yönlerinden biri olarak değerlendirilmiştir. Bu muharebe sırasında Osmanlı Devleti'nin başında I. Süleyman, Macar Krallığı'nın başında ise II. Lajos'un bulunduğu aktarılmıştır. Osmanlı Devleti tahtına oturan I. Süleyman'ın, öncelikli hedefleri arasında ülkesini batıya doğru genişletmek fikrinin bulunduğu düşünülmektedir. Bu dönemde Avrupa'daki devletler taht mücadeleleri ve Luther'in önderliğinde Protestanlık hareketiyle mücadeleye devam etmiştir. Macar Krallığı'nda ise Kral ölmeden önce Habsburg ve Jagiellon hanedanları arasında bir evlilik sözleşmesi yapılmıştır. Macar Kralının ölümü ile yerine on yaşındaki oğlu II. Lajos geçmiştir. 1521 senesinde Macaristan'daki merkezi otoritenin zayıfladığını bilen Osmanlı Devleti, planlarını bu ülke üzerine yöneltmiştir. Bu amaçla Bel-

oluşum içine girmişlerdir. Viyana'da Habsburg liderliğinde Macarlar ve Avusturyalıların katıldığı kraliyet konseyi oluşturulmuştur. Konsey tek merkez üzerinden yönetilen ve belirli aralıklarla toplanan Avrupa'daki ilk askeri müesseselerden biri olmuştur. Böylece sadece iki saat süren Mohaç Meydan Muharebesi hem Osmanlı Devleti'nin hem de Avrupalı devletlerin kaderini büyük ölçüde etkilemiştir.

Kaynakça

- AKPINAR, Turgut, TDV. İslam Ansiklopedisi, "Paul Wittek", Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, C.43, İstanbul, 2013, ss.163-164.
- AYDIN, Yusuf Alperen "Batı'da ve Doğu'da Osmanlı Gücünün Yayılışı," Osmanlı Tarihi (1300-1566), Komisyon, Ed: Feridun Emecen, T.C. Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Yayınları, Eskişehir, 2018, ss.124-165.
- BAŞAR, Fahameddin, "Malkoçoğulları", TDV. İslâm Ansiklopedisi, 2003, Ankara C.27, ss.537-38.
- ÇAPRAZ, Hüseyin Şevket Çağatay, Mohaç ve Karlofça Mihverinde Macaristan'daki Osmanlı Anlatımına Örnekler: György Szerémi ve Mihály Csereis, Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, C.12, S.4, Nevşehir, 2022, <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/2370697>, Ekleme Tarihi, 17.10.2024.
- ÇORUHLU, Tülin, Osmanlı Tüfek, Tabanca ve Teçizatları (Askerî Müzeden Örneklerle), TC. Genelkurmay Başkanlığı, Ankara Genelkurmay Basımevi, Gnkur. Askeri Tarih ve Stratejik Etüd Başkanlığı Yayınları, Ankara, 1993.
- DARICI, M. Gökçen Daş, Osmanlı Askeri İstihbaratı: Mohaç Meydan Savaşı Örneği, International Journal Of Social, Humanities And Administrative Sciences, 2023, <https://journalofsocial.com/files/josasjournal/303299db-8418-46cf-a228-20744e397bce.pdf>, Ekleme Tarihi: 18.10.2024, ss.3180-3189.
- DÁVID, Géza, "Budın" TDV. İslâm Ansiklopedisi, 1992, İstanbul, C.6, ss.344-348.
- DİLBAŞ, Gökhan, Macar Tarihinde Yeni Bir Dönemin Başlangıcı: Augsburg (Lechfeld) Muharebesi (10 Ağustos 955), Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Tarih Dergisi, S.7, C.1, 2024, <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/3603539>, (Ekleme Tarihi: 28.11.2024), ss.7-31.
- DİLBAŞ, Gökhan, "Osmanlı İmparatorluğu'nun Avrupa'da İlerleyişi ve Macar Uç Kale Sistemi", XVIII. Türk Tarih Kongresi, Kongreye Sunulan

- Bildiriler VI. Cilt (Askerî Tarih – Ayaklanmalar, İsyânlar, Darbeler ve İhtilaller) Tarihi, <https://www.ttk.gov.tr/wp-content/uploads/2022/03/07-GokhanDilbas.pdf>, (Ekleme Tarihi: 29.11.2024) ss.151-174.
- EMECEN, Feridun, “*I. Süleyman*”, TDV. İslam Ansiklopedisi, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, C.38, İstanbul, 2010, ss.62-74.
- EMECEN, Feridun, “*Alacahisar*”, TDV. İslam Ansiklopedisi, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 1989, C.2, ss. 314-315.
- EMECEN, Feridun, “*Mohaç Muharebesi*”, TDV. İslam Ansiklopedisi, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, C.30, Ankara, 2020, ss.232-235.
- FOTIC Aleksandar, Machiel Kiel, TDV. İslam Ansiklopedisi, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, Semendire 2009, C.36, s.467-468. ss.467-470.
- GEZER, Ömer, Kale ve Nefer; Habsburg Serhaddinde Osmanlı Askeri gücü (1699-1715), Kitap Yayınevi, İstanbul, 2020.
- GÖGER, Veysel, 16. Yüzyıl Osmanlı Kale Kuşatmaları (Strateji, Taktik, Kuşatma Aşamaları ve Teknolojisi), Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, Türk Tarihi-Yeniçağ Tarihi Bilim Dalı, Doktora Tezi, Basılmamış, İstanbul 2014.
- GÖMEÇ, Saadetin Yağmur, Ayşe Gül FİDAN, Türk Devletinin Mesuliyet Anlayışı, Türk Dünyası Araştırmaları Dergisi, C.125 S.247, 2020, <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/1170197>, (Ekleme Tarihi 16.11.2024), ss. 329-334.
- HÜSEYNOVA, Sevda, Din-Savaş İlişkileri ve Sulh Kültürü, Türk Hukuk Tarihi Araştırmaları, S.5, 2008, https://isamveri.org/pdfdrq/D02894/2008_5/2008_5_HUSEYINOVAS.pdf, (Ekleme Tarihi: 29.11.2024), ss.87-95.
- İNALCIK, Halil Osmanlı İmparatorluk Klasik Çağ 1300-1600, Kronik Kitap Yayınları, İstanbul, 2019.
- İLGÜREL, Mücteba, Evliya Çelebi, TDV. İslâm Ansiklopedisi, 1995, İstanbul, C.11, ss.529-533.
- İREN, Ümit Yaşar, Clausewitz ve Schmitt’te Politika- Savaş İlişkesine Dair Bir Analiz, Yüksek Lisans Tezi, Basılmamış, Bursa Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Felsefe Anabilim Dalı, 2022, Bursa.
- KAFADAR, Cemal, TDV. İslam Ansiklopedisi, “*Gazâ*”, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, C.13, 1996, İstanbul, ss.427-429.
- KARAVELİOĞLU, Murat, Mahremî’nin Mohaç Fetihnamesi Örneğinden Hareketle Edebî Metinlerin Tarihi Olayları Anlatımına Dair, Divan Edebiyatı Araştırmaları Dergisi, C.11, S.11, İstanbul, 2013, <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/53662>, Ekleme Tarihi, ss.217-236.
- KARPAT, Kemal, “*Erdel*”, TDV. İslâm Ansiklopedisi, 1995, İstanbul, C.11, ss.280-283.

- KAYAPINAR Ayşe, “*İstanbul’un Fethinden Augsburg Antlaşması’na Kadar Avrupa Tarihi (1453-1555)*”, Ed: Levent Kayapınar, Ortaçağ Yeniçağ Avrupa Tarihi, Anadolu Üniversitesi Yayını, Eskişehir, 2019, https://www.academia.edu/42932410/Ortacag_Yeniçag_Avrupa_Tarihi, (Ekleme Tarihi: 26.11.2024), ss.78-102.
- KERSLAKE, Celia, Celâlzâde “*Mustafa Çelebi*”, TDV İslâm Ansiklopedisi, 1993, İstanbul, C.7, 260-262.
- KOMİSYON, Dünya Savaş Tarihi, Çev. Cem Demirkan, Türkiye İş Bankası Yayınları, İstanbul, 2020.
- KOMİSYON, Türkiye Tarihi 1453-1603 Bir Dünya Gücü Olarak Osmanlı İmparatorluğu, Editör: Suraiya Faroqhi, Kate Fleet, C.2, Çeviri: Bülent Üçpınar, Kitap Yayınevi, İstanbul, 2016.
- KUMRULAR, Özlem, Orta Avrupa’nın Kaderini Değiştiren Savaş: Mohaç Öncesi, Sonrası ve Kastilya’da Yankısı, Belleten Dergisi, Türk Tarih Kurumu Yayınları, C.71, S.261, Ankara, 2007, <https://belleten.gov.tr/ozet/2730/tur>, Ekleme Tarihi:17.10.2024, ss.537-574.
- MAXİM, Mihai, TDV. İslâm Ansiklopedisi, 2001, İstanbul, C.24, ss.320-322.
- MOAÇANİN, Nenad, “*Srem*”, TDV. İslam Ansiklopedisi, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 2009, C.37, ss.423-424.
- ÖNKAHRAMAN, Birce, Kanuni Sultan Süleyman Döneminde Osmanlı-Habsburg Stratejilerinin Macaristan Üzerinden Karşılaştırmalı Analizi (1520-1533), Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tarih Anabilim Dalı Tarih Programı, Yüksek Lisans Tezi, Basılmamış, İzmir, 2020.
- ÖZEV, Muharrem, Erdiç Karayazlık, “Sun Tzu’dan Clausewitz’e Savaş Anlayışında Değişim,” Stratejik Öngörü Dergisi, TASAM Yayınları, S.14, İstanbul, 2009, 60-75, https://tasam.org/tr-TR/Icerik/3169/sun_tzudan_clausewitz_savas_anlayisinda_degisim, (Ekleme Tarihi, 15.11.2024).
- ÖZTÜRK, Mustafa, “*Kanuni Sultan Süleyman*”, 2023 Cumhuriyetin 100. Yılında 100 Türk Büyüğü Devlet Adamları I, Cumhuriyetin 100. Yılına Armağan Yayın Projeler, 2022, İstanbul, ss.532-625.
- PFEİFFER, Attila, “The Battle Of Christians And Ottomans In The Southwest Of Bačka From The Battle Of Mohács To The Peace Of Zsitvatorok,” Istraživanja Journal Of Historical Researches, https://www.researchgate.net/publication/330300160_THE_BATTLE_OF_CHRISTIANS_AND_OTTOMANS_IN_THE_SOUTHWEST_OF_BACKA_FROM_THE_BATTLE_OF_MOHACS_TO_THE_PEACE_OF_ZSITVATOROK, Ekleme Tarihi: 18.10.2024, 2017, ss.86-104.
- SARICAOĞLU, Fikret, “*Rûznâme*”, TDV. İslâm Ansiklopedisi, 2008, İstanbul, C.35, 278-281

- SAFRAN, Mustafa, Özgür Aktaş, Savaş ve Tarih, Milli Eğitim Dergisi, C.42, S.196, 2012, İstanbul, <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/442230>, Ekleme Tarihi: 17.10.2024, ss.246-257.
- şAHBAZ, Mehibe, Osmanlı Askeri Teşkilatında Deli Ocağı, İksad Yayınevi, Adıyaman, 2019.
- şENOL, Mesude, Macar Kroniki Chronica Hungarorum: Birinci ve İkinci Bölümlerin Tercüme ve Değerlendirmesi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tarih Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi, Basılmamış, İstanbul, 2018.
- TURAN, Osman, Türk Cihan Hakimiyeti Mefkuresi Tarihi Ötüken Neşriyat Yayınları, İstanbul, 2014.
- TÜRKER, Pınar Yiğit, Orta Çağ Macar Krallığı'nda Sekellerin Askeri Faaliyeti ve Osmanlı-Macar Mücadelesindeki Konumu, Selçuk Türkiyat Dergisi, <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/2844678>, (Ekleme Tarihi: 26.11.2024), 2022, S.56, ss.157-177.
- ÜNALP, Hv.Öđ.Yb.Rezzan, "Kuruluşundan Günümüze Türk Ordusu" Adlı Takdimi, On İkinci Askerî Tarih Sempozyumu Bildirileri I, (20-22 Mayıs 2009-İstanbul), Genelkurmay Askerî Tarih ve Stratejik Ettüt Başkanlığı Yayınları, Ankara Genelkurmay Basımevi, Ankara, 2009.
- VARLIK, Mustafa Çetin, "Çaldıran Savaşı", TDV. İslâm Ansiklopedisi, 1993, İstanbul, C.8, ss.193-195.
- Türk Tarih Kurumu Tarihçesi, <https://ttk.gov.tr/ttk-tarihce/>
- Türk Dil Kurumu Sözlükleri, <https://sozluk.gov.tr>, (Ekleme Tarihi: 28.10.2024).